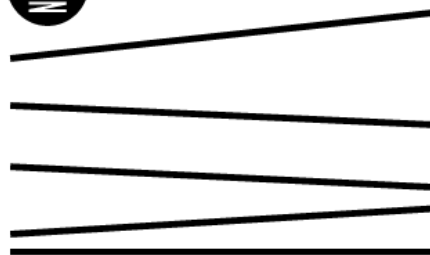

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Bogbinder-Laugs-Artickler : Hafniæ d. 16. May
1685.

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kbh., 1685

Fysiske størrelse | Physical extent:

8 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

 Bogbinder-Langs-Atickler. 1685.

32-271

32. 271
Bogbinder = Laugs-
Smadtryk.
ARTICKLER.

Hafniæ die 16. May Anno 1685.

Trykt hos Kongl. Mænest. oc Universit. Bogtr.
Joh. Phil. Bockenhoffer.

Daberg

Kristian den Fem-
te / af Guds Naade / Konge til
Danmark oc Norge / de Venders oc Gothers /
Hertugudi Slesvig Holsten Stormarn oc Dyt-
mersken / Grefve udi Oldenborg oc Delmenhorst /
Giøre Alleritterligt / at efter som Vi allernaad-
digst for got oc raadsomt hafver befunden / adskilligt udi Laugene /
Saa vel heri Voris Kongelige Residence Stad Kiøbenhavn som ofver
alt i begge vore Riger Danmark oc Norge / som til Misbrug oc adskillige
Inconvenientzier kunde gifve anledning / at affkase / Oc til den Ende for
hvert Laug i sær / nye Artickler at lade forfatte / Hafver Vi Allernaad-
digst forundt oc gifvet / saasom Vi oc hermed forunder oc gifver
Bogbinderne efterskrefne Artickler. Hvor efter de sig allerunder-
danigst skal rette oc forholde / oc ey efter denne Dag understaae sig /
nogen nye Bedtegt eller anden Anordning imellem sig self at giøre /
Saa fremt de icke derfor vil Stande til rætte oc straffes som vedbør.

I.

Ingen maa sig af Bogbinder. Handverck ernære / enten med noget
Arbejde at betinge / eller Sønne oc Drengs at antage oc holde / førend
hand hafver vundet sit Borgerskab / oc er i Bogbinder Lauget indskref-
vet / Forseer sig nogen herimod / både førstegang Fire Rixdaler / anden
gang dobbelt saa meget / oc tredie gang straffes paa Kroppen.

2.

Bogbinderne skal hafve een Oldermænd som samme sit Embede i
toe Aar skal forestaae / oc naar nogen af gaar / da skal sambtlige Meste-
re / Ved fleeste Stemmer / tre af deris middel / Magistraten paa Raad-
stuen forestaae / udf hvilkede hafver een at anordne / som dennem
sinnis best oc dygtigst dertil at være ; Mens dersom ingen af de tre fo-
reslaagne / dennem anstaar / maa de een anden / som de best eragter / der-
til besticke.

3. Ol.

Oldermanden skal alle de gamle oc unge Mestere som nu Borgere ere/ oc Handvercket bruger/ saa oc dennem som herefter i Lauget indkommer/ ved Nafn lade antegne/ saa velsom hvor de boer/ paa det handdes bedre dennem kand vide at finde naar noget enten udi Boris eller Byens Vreender forefalder at forrætte/eller oc/de/Bonhasere paa deris Handverck vil efter søges/ Oc paa det sligt des bedre kand exeqveris. hafver Oldermanden tillige med nogle af Laugsbrødrene at søge Boris Politimester som da dend Anordning giør/ at forskrefne Bonhasere vorder udsøgt/ oc af dennem oppebaaret/ dend/ i den første Artickel ommeldte Straf/ Mens hvis de dend icke strax betaler/ maa de uden nogen henseende til deris Jurisdiction, hvor de antreffes/ lade dennem paagribe oc hense i Stadens Arrest-Huus/ indtil de Bøderne betaler/ oc skal bemelte fire Mestere som Oldermanden i saa maader til sig tager/ hver Tierding Aar forlasves/ oc andre fire i deris Stæd igien af hannem nefnes/ som samme Forretning skal i agt tage indtil det i Lauget er gaaen omkring.

Naar nogen Bogbinder skal i Lauget antagis/da skal hand først giøre sit Mesterstrycke/som skal være at indbinde een stor Bibel eller anden god Bog af hvad Materie hand selv vil in Folio paa Median Papiir/ forgylt/glat paa Bladene/i rød Saffian/reen oc næt ofver alt forgyldt paa Lædderit/ med krum Stempel oc med fuldkommen Beslag/ 2. Een god Bog in Quarto Octavo eller Duodecimo forgylt paa Bladene/ vel slagen oc paa ziirligste oc beste Maade udi marbrered Bind indbunden.

Skal oc Bogbinderne/hvis Bøger dennem blifver af nogen lefveret/ vel oc forsvarligen indbinde/ Thi forskærer de/ eller i andre maader ilde handler dem/skal de betale Bogen/ med mindre hand med dend som Arbeidet lader giøre/ anderledes kand foreenes.

Paa det oc/ at Bogbinderne kand hafve des bedre Næring/ Da skal det gandske være Boghandlerne oc Bogtryckerne forbudet/ ved nogen Bonhasere eller Svenne/ eller andre som icke er i Lauget/ nogen Bøger at lade indbinde/ Men hvis de behøfver noget at lade indbinde/ at

at de da lader det giøre ved Mesterne i Lauget/forseer sig nogen af Of-
venskresne herimod/ oc det dennem ofver bevises/ Bøde derfor første
gang Fire Rix Daler / anden gang dobbelt/ oc tredje gang (foruden
at betale deris Bøder) straffes de/ som de der ey hafver villet efterlefve
voris Forordning.

7.

Bogbinderne skal være til tengte at indbinde for Boghandlerne
efter den nu satte Taxt, oc Arbeidet fra sig lefvere til eyeren til den be-
lofvede Tid/ eller oc hand at vere berettiget til/ bemelte Bogbinder dend
tredie deel for det fortingede Arbeid at af korte/ Dog skal Boghandle-
ren vere tilforpligtet/ dennem efter deres Accord med reede Penge at
betale.

T A X T.

Hvor efter Bogbinderne for deris Arbeide
skal betales/ Nemlig for

En Foliant paa Sex Bøger Papiir til	Marck.	Skilling.
Ellesve. " " " " " " " "	3 "	8 "
Paa Fire Bøger oc derunder " " " "	2 "	8 "
In Quarto Median som Low - Bogen. " "	3 "	8 "
Ordinarie Quart. " " " " " " " "	2 "	" "
Median Octavo. " " " " " " " "	1 "	8 "
Ordinarie. " " " " " " " " " "	1 "	4 "
In Duodecimo. " " " " " " " " " "	1 "	- "
In Sedecimo. " " " " " " " " " "	" "	10 ell. 12 fl.

Hvorudi er at Considerere/ at naar Materierne planeres/ skal der gif-
ves Fire/ Sex/ Tolf Skilling/ eller 1. Marck meere efter Proportio-
on af Bøgerne.

8.

Ingen Bogtrycker maa understaa sig/ nogen indbundene Bøger
at selge/ ey heller med nogle andre Bøger at handle/ uden med de som
hand self paa sin egen Bekostning oplegger oc trycker/ oc icke til Bog-
handlerne hafver kundet selge.

9. It.

Iligemaader skal det være Bogbinderne forbuddet/nogen Bøger/ enten at lade oplegge / eller selv fra fremmede Stæder nogen Materie forskrive / oc dend siden indbinde for at giøre dermed nogen Riibmand- skab / men ofven bemelte 2de Poster/ Boghandlerne alleene at være til- ladt / forseer sig nogen Bogbinder herimod / oc det hannem lovligen ofver beviises / både derfor første gang Fire Rixdaler / anden gang dobbelt / oc Tredie gang (foruden at betale bemeldte dobbelte Bøder) straffis som de der en hafver vildet Bors Forordning efterlesve.

10.

Skal det gandske være Boghandlerne saa vel som Bogbinderne forbudet/ nogen Danske Bagger eller Latinske Skoole Bøger/ Autores undtagen / oc som uden Lands ere tryckte/ her i Rigerne at indføre oc fal holde: Oc paa det at de ofvenbemeldte Bagger/som her vorder trøgte oc indbundne / fra fremmede Land kiendes / skal alt deslige/ naar det med Bogtryckerens oc Bogbindernis (som dem hafver trøgt oc bunden) Stempel er mercket / iligemaade med voris Politie-Mesters Seigel stemples / Befindis nogen/ tre Uger efter Forordningens Publication, deslige at falholde/som icke ere stemplede eftersom her ofven for er meldt/ skal deraf En tredie Part til Politie-Mesteren En tredie Part til Lauget oc En tredie Part til Børnehuset være forfalden.

11.

Dend Bogbinder som sidst i Lauget indkommer/ skal efter Oldermændens sigelse Lauget betiene / oc tilsiige til Bores/ Byens oc Laugets nødvendige Grender/indtil een anden i hans stæd kommer/sindes hand u-villig eller forsømmelig/ både hver gang Fire Mark til de Fattige i Lauget/ mens blifver hand syg/ eller er udi lovlig Forfald / da dend som næst for hannem udi Lauget er indkommen/at tiene som før er meldt/ind- til dend anden selv igien sin Gierning kand forrætte / mens dersom flere paa en Tid indtages / skulle hver af dem / som for saadan Umage ville være frj / betale til Laugets Fattige/ oc dens Belønning som Lauget skal betiene / Fire Rix Daler.

12.

Hvilcken Laugs Broder som vorder tillsagt for Oldermænden at møde/som de Grender som Bors Allernaadigste Forordning af den 23.
De-

December 1681. ommelder/ oc hand icke mader til det Klockeslæt/ hand tilliges/ bøde 12 Skilling til Laugets Fattige/ blifver hand borte en half Time ofver Tiden bøde 24 Skilling/ mens blifver hand en heel Time eller slæt borte/ bøde tre dobbelt/ med mindre hand kand bevise sig at hafve haft lovlig oc kiendelig Forsald.

13.

Hvilcken Mester i Lauget som reiser herfra Staden/ oc tager sin Boepæl i en anden Bye eller paa Landet/ oc blifver ofver Aar oc Dag borte/ oc hand det icke for hans bort Reise hafver haft med Magistratens oc Laugets Minde/ maa icke/ om hand igien kommer/ søge sit stæd i Lauget/ uden hand Magistraten oc Lauget tilfreds stiller.

14.

Der som noget Arbeid hos nogen Mester i Lauget betinges/ da maa hans Laugs Broder icke ved noget Middel/ hemmelig eller aabenbare søge/ hannem Arbeidet at fradrage eller hannem derudi nogen indpas giøre/ giør nogen det/ oc det hannem Louligen ofver bevyses/ bøde Fire Rixdaler/ Lauget oc Børnehuset til lige deeling.

15.

Naar nogen Mester ved Døden afgaar/ skal det være hans efterlatte Hustru u-formeent/ Handtvercket ved Svenne oc Dreng at fortsætte/ saa lenge hun sidder u-gift/ oc sig ærligen forholder.

16.

Naar nogen Dreng begifver sig til nogen Mester/ Bogbinder Handtverck at lære/ da maa Mesteren hafve hannem hos sig paa forseg een Maaned om hand er beqvem til Handtvercket at lære/ oc vorder de da med hin anden paa begge Sider tilfreds/ skal der skriftlig Contract imellem Mesteren oc Drengens paa rørende oprettes/ oc i Oldermandens Bog/ strax hand antages/ indskrifves/ Nemlig for Dreng i Fem Aar/ naar hand ingen Lære-Penge gifver/ mens forstaar hand Latin/ da kun Fire Aar/ Forsømmer Mesteren at lade hannem indskrifve/ da bøde derfor til Laugets Fattige/ Fire Rix Daler. Naar oc Drengen som før er rørt/ hafver udtient/ maa hannem icke veigres at blifve Svend/ om hand er døgtig/ men dersom derom tvivles/ hafver Oldermanden med de Fire ældste Mestere at skionne oc kiende/ om hand til Svend bør at antages.

17. Naar

Naar en Mester ved Døden afgaar / oc hafver Drengene udi Lære / som icke hafver udlært / da blifver de hos Encken / efter dend med hendes Mand oprettede Contract / om hun Handtvercket ved Svenne fortsetter / men ofvergifver hun Handtvercket / oc hun dennem icke vil beholde / da skal de forblifve udi de Mesterende Lære Alar hos hvilken Mester dennem af Oldermænden blifver forordnet / indtil deres Læres udgang / hvo herimod gjør / gifve Fire Rix Daler.

Naar nogen Læredreng sine Lære-Alar / som forbemelt er / hafver udtient / Saa at hand er blefven kiendt dygtig for Svend at antages / Da skal hans Mester gifve hannem hans Lærebref / hvorefter hand enten her eller uden Lands paa sit Handtverck skal tiene fire Alar for Svend / oc end der foruden her i Staden it Alar for Mester Svend / for end hand maa blifve Mester i Lauget.

Paa det de Svenne som med Sygdom blifver beladne / oc icke self hafver middel at underholde sig af i deres Sygdom / desbedre kand blifve hiulpen til deres Helbred igien / eller oc om de daer / de da kand blifve til Jorden Maneerligen bestædet / Da skal een hver Mester indholde af sin Svends fortieniste fire Skilling hver Maaned / oc legge dennem i deres Laugs Fattiges Bøsse / som skal staa i Oldermændens Huus / hvortil hand skal hafve een Dagel / oc tvende af de eldste Svenne tvende andre / hvor af da skal tages saa meget som i forskrefne tilfelde kand behøves / mens ders om de kommer til deres Forlighed igien / skal de det / efter haanden som de noget fortienet / igien i Bøssen indlægge / mens om de ved Døden afgaar / da deres Begravelse / om de gandske ingen For- mue eyer / af samme Tjde Penge betales.

Naar nogen Mester / hans Hustru / Barn / Svend / Dreng eller Pige ved Døden afgaar / Da skal Oldermænden lade tilfige saa mange af Lauget som behøves / efter Ordentlig omgang / at bære Liget til Jorden / oc er der nogen som for Alder oc Svagheds skyld / icke kand bære / da maa de forbigaaes / hvo ellers herimod gjør / oc sider ofverhørig / Bode hver gang een Rixdaler.

De Bader som i Bogbinder Lauget forbrudes/ oc Lauget tilkommer/ skal Oldermænden oppeberge/ oc dennem forbære i Laugets Sattiges Bøsse/ hvilcke siden til de nedterstige naar fornøden gøres/ skal anvendes.

I det øfrige / saa viit som i disse Bogbinderne af Os Allernaadigste gifne Laugs Artickler/ icke expresse er ommeldet/ forholdes efter Bores om Laugene udgifne Forordning af dato dend 23. Decembr. 1681. oc hvad Svenne oc Drengene vedkommer/ da efter dend om dennem udgifne almindelig Forordning af Dato dend 6 Maij 1682. Thi byde Vi hermed oc befale Præsidenter Borgemestere oc Raad/ sambt Byefogder i alle Bore Riabstæder som disse Artikler under vort Cancellie Segl tilsticket vorder/ at de derofter alvorligen holder/ oc dennem paa behørige Stæder til Alles Efterrætning/ strax lader læse oc forkynde; Givet paa vort Slot Kiøbenhavn dend 16. Maij ANNO 1685.

Under Vort Signet

Christian.

